

## Artvin'in Doğa Sporları ve Aktivite Potansiyelinin SWOT Analizi

Erdoğan Ekinci<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Artvin Çoruh Üniversitesi, Arhavi Meslek Yüksekokulu, [erdogan.ekinci@gmail.com](mailto:erdogan.ekinci@gmail.com)

### Özet

Dünyada giderek daha fazla ilgi gören doğa sporları ve farklı aktivite türleri, Türkiye'de henüz gelişim aşamasındadır. Ülkemiz dağları, denizleri, akarsuları, gölleri, ormanları ile birçok doğa sporu ve aktivite açısından önemli kaynaklar sunmaktadır. Özellikle Türkiye'nin kuzeyinde yer alan Karadeniz Bölgesi bu doğal kaynaklar açısından oldukça büyük bir potansiyele sahiptir. Bölgede yer alan diğer iller gibi Artvin de bu doğal kaynaklara sahip olmakla birlikte sınırları içerisinde yer alan dağ, akarsu, yayla, göl ve deniz sayesinde doğa sporları ve aktiviteleri açısından büyük önem arz etmektedir. Artvin tüm bu doğal zenginliklerin sonucunda gün geçtikçe daha fazla doğa severi kendisine çekmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, Artvin'in doğa sporları ve aktivite potansiyeli açısından güçlü yönlerinin, zayıf yönlerinin, fırsatların ve tehditlerin SWOT analizi ile değerlendirilmesidir. Bu değerlendirme sonucunda ilin potansiyeli üzerinde önerilerde bulunulmuş ve Artvin'in doğa sporları ve aktivite potansiyelinin yüksek olduğu ve değerlendirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Artvin, doğa sporları, aktivite, swot analizi

---

## SWOT Analysis of Artvin's Nature Sports and Activity Potential

### Abstract

Nature sports and different types of nature activities are getting more and more popular in the world, however; they are still under development in Turkey. With its' mountains, seas, rivers, lakes and forests, Turkey offers important resources in terms of nature sports and activities. Especially, Black Sea region, located in the north of Turkey, has a great potential in terms of natural resources. Like other provinces in the region, Artvin has a great importance in terms of nature sports and activities with its' mountains, streams, plateaus, lakes and the Blacksea. As a result of all these natural belongings, Artvin attracts much more nature lovers' day by day. In this context, the aim of the research was to evaluate Artvin's strengths, weaknesses, opportunities and threats in terms of nature sports and activity potential with SWOT analysis. As a result of this evaluation, it was revealed that Artvin has a high potential for nature sports and activities and should be evaluated. Besides, suggestions were made on the potential of the province.

**Key Words:** Artvin, nature sports, activity, swot analysis

### SUMMARY

**Introduction:** The concept of leisure is an important value revealed by industrialization and urbanization. While it is seen as more need for urbanites whose education level and professional status have risen and their economic situation has improved, the need for leisure is gradually increasing. The rise in people's living standards, the decrease in working hours, as a result, the increase in their leisure, the improvement of communication, the need to leave the stressful city routine in search of sensation and emotion and contact with nature, somehow contribute to approach gradually of individuals to the natural environment (Lacasa et al., 1995). In the past two decades, while the participation rate of many traditional organized sports has decreased, the variety and popularity of nature based sports have increased. In particular, interest in nature sports such as skiing, diving, rock climbing and river canoeing is more and more increasing (Mackenzie & Brymer, 2020). Turkey has submitted in terms of geographical diversity and richness opportunity to participate many nature sports and activity. Located in the east of the Black Sea Region, which has an important place with its untouched nature, Artvin has an important place in terms of nature sports and activities with its colorful nature where blue and green are together, rivers, lakes, mountains, plains etc. with their natural beauty. National parks within the provincial borders (Hatila Valley, Black Lake-Sahara, Kaçkar Mountains), natural parks (Borcka Karagöl, Altıparmak), nature reserve areas (Camili-Efeler and Camili-Gorgit), mountains (Kaçkar, Altıparmak, Alacadağ etc.), streams (Coruh, Tortum et al.), tablelands (Kafkasör, Bilbilan et al.), and it has the potential to host many nature sports and nature activities with its 34 km coast to the Black Sea. **Aim:** In this context, SWOT analysis results of the nature sports and activity species, which are very widely preferred in Turkey recently, have been evaluated within the scope of Artvin Province. **Method:** The SWOT analysis or SWOT method is an acronym of the terms Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats. This model allows organisations (businesses, public administrations or associations) to quickly identify both its internal

---

factors linked to internal functioning and external factors that depend on the environment in which it is evolving. The SWOT analysis is a multidimensional tool for strategic analysis: it identifies an organisation's internal factors (strengths and weaknesses) and its external factors linked to its environment (weaknesses and threats); it also allows organisations to prioritise factors in terms of expected impact, whether they are positive (strengths and opportunities) or negative (weaknesses and threats). A SWOT analysis has no intrinsic value unless it is used for strategic purposes (Speth, 2015).

**Results: SWOT Strengths:** Having suitable natural areas for many nature sports and activities. Easy transportation to neighboring countries such as Georgia in particular, Azerbaijan, Iran and Russia, due to Sarp border gate. Being voluntary sports associations providing training for Rafting, mountaineering, off-road etc. activities. In terms of natural resources (streams, mountains, plateaus, forests, etc.), being of protected areas (Hatila Valley National Park, Kaçkar Mountains National Park, Borcka Karagöl Nature Park etc.). Educational level is high in the province. The crime rate and terrorism risk is low in the province. **SWOT Weaknesses:** Insufficient publicity of the city's nature sports and activity potential both in the national and international arena. The absence of the airport in the province and to be away from the nearest airports (Erzurum Airport 199km., Kars Airport 209 km. And Trabzon Airport 220 km.). The number of people trained in the field of nature sports and activity is small. Since the province has a mountainous terrain, road transportation is insufficient. Climate conditions (the city receives rainfall throughout the year and the limited number of sunny days). Being low is the number of accommodation areas (hotel, motel etc.). The absence of ecological planning. Experiencing natural disasters (flood, landslide, avalanche etc.) **SWOT Opportunities:** The increased interest worldwide for nature sports and activities. Different types of nature sports and activities can be realized in every season. The fact that citizens of the countries in the region such as Georgia, Azerbaijan, Iran and Russia are easily accessible to Artvin. Pazar-Ardeşen Airport Construction. People in the province is educated and hospitable. The province has different geographical structures. Being applicable various nature sports and activities in the current situation. Having untouched wildlife. **SWOT Threats:** The province is close to big cities such as Trabzon, Rize and Erzurum. Migration of the population in the province from the region. Pollution of natural resources such as air, water and soil. Out of purpose use of forest lands. The province is away from the big cities particularly İstanbul, Ankara, İzmir. Being the small number of young people to guide and train in the field of nature sports and activities. The quality of service for existing nature sports and activities is low. **Conclusion and Suggestions:** Artvin has been contained within itself quite rich potential in terms of mountains, plateaus, lakes, streams and forests as a result of its geographical structure. The existence of these natural resources and the fact that they did not interfere with human hands have submitted quite rich environment in terms of nature sports and activities of the province. The fact that Artvin is bordering the Caucasian countries, especially which opens to neighboring countries such as Georgia, Azerbaijan, Iran and Russia, being located Sarp Border Gate in the province and is used quite frequently by its citizens here, shows that it is not only national but also has international potential. Various national and international festivals, organized throughout Artvin, started to announce its name more and more every day thanks to sports and artistic events.

## 1. GİRİŞ

Sanayileşmiş ya da sanayileşmekte olan tüm toplumlarda çalışma süreleri azalmakta, böylece bireylerin sahip olduğu serbest zaman süresi giderek artmaktadır (Mutlu ve ark., 2011). İnsanların yaşam standartlarındaki yükseliş, çalışma saatlerinin azalması, bunun sonucunda serbest zamanlarında artış, iletişimin iyileştirilmesi, bireylerin duyum ve duygu arayışında stresli kent rutininden ayrılma ve doğa ile temas kurma ihtiyacı, bireylerin doğal çevreye kademeli olarak yaklaşmasına bir şekilde katkıda bulunmaktadır (Lacasa ve ark., 1995).

Kentleşme, yetersiz aktivite seviyeleri, hareketsiz davranış insanlar ile doğal çevre arasındaki artan ayrılma bağlamında, doğa sporlarının çözümün bir parçası olup olmadığı sorusu ortaya çıkmaktadır (Eigenschenk ve ark., 2019). Doğa sporları, özellikle şehir hayatına hapsolmuş bireylerin gündelik rutinlerden kurtularak doğa özlemini gidermelerinin hem en kolay hem de en eğlenceli yoludur. Bünyesinde birçok türü bulunan doğa sporları, “kara, su, hava, kar ve buz” gibi çeşitli doğal ortamlarda uygulama alanlarına sahiptir. Son yirmi yılda, birçok geleneksel organize spora katılım oranı azalırken, doğaya dayalı sporların çeşitliliği ve popüleritesi artmıştır. Özellikle kayak, hava dalışı, kaya tırmanışı ve akarsu kanosu gibi doğa sporu türlerine olan ilgi giderek artmaktadır (Mackenzie ve Brymer, 2020).

Türkiye, içinde bulundurduğu coğrafi çeşitlilik ve zenginlik açısından birçok doğa sporu ve etkinliğine katılım imkânı sunmaktadır. El değmemiş doğası ile önemli bir yere sahip olan Karadeniz Bölgesi doğusunda yer alan Artvin, mavi ve yeşilin bir arada olduğu renkli doğası, akarsuları, gölleri, dağları, ovaları vd. doğal güzellikleri ile doğa sporları ve aktiviteleri açısından önemli bir yere sahiptir. İl sınırları içerisinde yer alan milli parklar (Hatila Vadisi, Kara Göl-Sahara, Kaçkar Dağları), tabiat parkları (Borçka Karagöl, Altıparmak), tabiatı koruma alanları (Camili-Efeler ve Camili-Gorgit), dağları (Kaçkar, Altıparmak, Alacadağ vd.), akarsuları (Çoruh, Tortum vd.), yaylaları (Kafkasör, Bilbilan vd), ve Karadeniz’e 34 km. kıyısı ile birçok doğa sporu ve doğa aktivitesine ev sahipliği yapma potansiyeline sahiptir. Bu kapsamda, son zamanlarda Türkiye’de oldukça yaygın olarak tercih edilen doğa sporları ve aktivite türlerinin SWOT Analizi sonuçları Artvin ili kapsamında değerlendirilmiştir.

### 1.1 Doğa Sporları ve Aktivite Türleri

Doğal çevrenin kullanımı ile bağlantılı olan fiziksel aktivite uygulamaları evreni, onu tanımlayan en önemli özelliklere bağlı olarak ve bu gelişmekte olan sektörü gerçek ve hassas bir şekilde sınırlamak için çeşitli genel isimler alır; “macera sporları, doğa sporları, alternatif sporlar, ekstrem sporlar, yerçekimi sporları, yaşam tarzı sporları, aksiyon sporları, riskli sporlar veya açık alan sporları” bunlardan bazılarıdır (Sanchez ve ark., 2020). Benzer bir biçimde Brymer ve Gray (2010), doğa sporları kavramını, geleneksel olmayan, bağımsız ve organize doğa aktivitelerinin evrensel bir tanımı olmadığını söyleyerek; doğa sporlarını tanımlamak için içerdiği aktivite çeşitliliğinden dolayı, aksiyon sporları, vızıltı sporları, serbest sporlar, yaşam tarzı sporları, alternatif sporlar ve saçak sporları gibi terimlerin birbirlerinin yerine kullanıldığını belirtmiştir.

Doğa sporlarını birleştiren konu, çoğunlukla doğal çevreye ilişkin olarak üstlenildikleri ve önceden belirlenmiş kurallara veya kesin olarak belirlenmiş fiziksel sınırlara bağlı olmayan aktiviteler

olmasıdır (Collins ve Brymer, 2020). Yelken kanat, yamaç paraşütü, kano, serbest dalış ve sörf gibi aktiviteleri içeren, sporcular ve fiziksel coğrafi özellikler dağlar, ormanlar, nehirler, okyanuslar, karlı alanlar, buz tabakaları, mağaralar, kaya yüzeyleri ve onları oluşturan, dinamik kuvvetler yerçekimi, dalgalar, termal akımlar, su, rüzgâr, yağmur, güneş gibi doğal ortamlarda gerçekleşen aktivitelere doğa sporları denir (Rinehart, 2017; Booth, 2020).

Doğa sporları, doğayla doğrudan temas halinde geliştirilen fiziksel aktivitelerinin ortaya çıkması ve gruplaşmasının ilk terimidir (Duran-Sanchez ve ark., 2020). Başka bir tanıma göre doğa sporları, genellikle katılımcının doğada huzur bulduğu, rahatladığı, yaşamdan zevk aldığı ve çevrenin zevkle takdir edildiği aktivitelerdir (Huddart ve Stott, 2019). Sonuç olarak, insanlar kendilerini dayanıklı ve sağlam olduklarını kanıtlamanın yollarını ararlar. Doğa sporları, bireylerin yaşamlarına önem ve değer katmak için büyük kişisel risk altında doğa ile mücadele ettikleri insan gücünü göstermek için nihai ortam olarak kabul edilir (Brymer ve ark., 2009).

Davidson ve Stenblish (2011), doğa sporlarının uygulama alanlarını kara, su, hava, kar/buz üzerinde yapılan aktiviteler ve katılımcıların aktivite içinde kara, su, hava gibi farklı kaynakları bir arada kullandığı mağaracılık, kanyon ve coasteering gibi karma aktivitelerden oluştuğunu savunmaktadır. Örneğin dağcılar, bir aktivitede çeşitli teknikler kullanılarak bir tırmanışı gerçekleştirirken kaya, kar veya buz gibi sadece bir doğal kaynağı kullanmaktadır. Oysa karma grupta yer alan bir uçurtma sörfçüsü bu aktivite esnasında aynı anda su ve hava gibi iki doğal kaynağı kullanmaktadır.

**Tablo 1. Doğa Sporları Türleri**

Karada Gerçekleşen	Suda Gerçekleşen	Havada Gerçekleşen	Karda/Buzda Gerçekleşen	Karma Olarak Gerçekleşen
Alpin Tırmanış Kaya Tırmanışı Bisiklet Kampçılık Dağcılık Doğa Yürüyüşü Çim Kayağı Patika Koşusu Dağ Koşusu Sand Surfing Kara Sörfü Volkan Kayağı Kum Kayağı Kum Boarding Dağ Boarding	Kano Mağara Dalgıçlığı Yelken Sörf Aletli Dalış Serbest Dalış Yüzme Rafting Serbest Atlayış Akarsu Bordu Kürek Şnorkelle Dalış Kürek Sörfü Pedallı Sörf Su Bisikleti	Wingsuit Rüzgâr Sörfü Planör (Gliding) Yamaç Paraşütü Yelken Kanat	Kayak Snowboard Buz Pateni Kızak Hedikli Koşu Kar Bisikleti Kar Rafting	Mağaracılık Kanyoning Uçurtma Sörfü Rüzgâr Sörfü Coasteering Uçurtmalı Paten Iceboat Kara Rüzgâr Sörfü

Doğa aktiviteleri ise açık alanlarda gerçekleşmesine rağmen kentsel (kaykay), yapaylaştırılmış (bungee jumping), kapalı alanlarda gerçekleşen (spor tırmanış), motor sporları (motokros), avcılık, balıkçılık, golf (Melo ve ark., 2020) binicilik gibi aktiviteler doğa sporları kapsamı dışında kalmakta olup doğa aktiviteleri olarak adlandırılmaktadır.

**Tablo 2. Doğa Aktiviteleri Türleri**

Karada Gerçekleşen	Suda Gerçekleşen	Havada Gerçekleşen	Karda/Buzda Gerçekleşen
Spor Balıkçılık Oryantiring Atlı Doğa Yürüyüşü Motor Sporları Kar Motoru Okçuluk Atıcılık Köpekli Kızak Bungee Jumping Fil Safari Deve Safari Jip Safari Atv Safari Paint Ball Zipline Zorbing	Sportif Balıkçılık Su Kayağı Sürat Teknesi Jetski Flying Surfboard Kablo Kayak Kano Polo Flyboard	Planör Paraşütle Atlama Mikrolayt Ultralight Sıcak Hava Balonu Paramotor Motorlu Delta Kanat	Kar Helikopterli Kar Motoru

### 1.2. Artvin'in Doğa Sporları ve Aktivite Çeşitliliği

Artvin topraklarının büyük bir kısmı ormanlarla (%95) kaplıdır. Orman ve ağaç çeşitliliği açısından Türkiye'nin en zengin yerlerinden biridir. İlin büyük kısmında sarp dağlar yer almaktadır. Bu dağlar Çoruh Vadisi ile ikiye ayrılmıştır. Mevcut yüzey şekillerinden dolayı ova olarak nitelendirilecek düzlükler görülmez. Artvin'de küçük göllere sıkça rastlanılır. Bu göller genellikle buzul vadilerin diplerinde oluşmuş moren, buzul ve set gölleridir (Mihder, 2017).

Artvin birçok doğal güzelliğe (orman, dağ, deniz vd.) sahip olan nadir şehirlerimizden biridir. Bu doğal güzellikler kapsamında Artvin'de 1 adet biyosfer rezerv alanı (Camili), 2 adet milli park (Hatila Vadisi Milli Parkı ve Karagöl-Sahara Milli Parkı), 2 adet tabiat parkı (Borçka Karagöl Tabiat Parkı ve Altıparmak Tabiat Parkı), 2 adet tabiatı koruma alanı (Camili-Efeler Ormanı Tabiatı Koruma Alanı ve Camili-Gorgit Tabiatı Koruma Alanı) ve 2 adet tabiat anıtı (Melodere Doğu Ladini Tabiat Anıtı ve Kamilet Doğu Kayını Tabiat Anıtı) yer almaktadır (İlhan ve ark., 2017). Tüm bu doğal çeşitlilik Artvin'in doğa sporları ve aktiviteler (dağcılık, kampçılık, kayak, offroad vd.) açısından potansiyelinin olduğunu ortaya koymaktadır.

#### 1.2.1. Dağcılık

Dağcılık sporu tırmanmak ve güzel manzaraları izlemenin yanı sıra mücadele, risk ve zorlukları içeren üst seviyede dayanıklılık, kuvvet, esneklik, sürat, çabukluk, denge ve strateji gibi sportif performans ve kontrol gerektiren bir aktivitedir (Özkan ve Sarol, 2008). Dağcılık, genel olarak yürüyüş, kaya tırmanışı, kar tırmanışı, buz tırmanışı, karışık tırmanma, buzul geçişleri ve yüksek irtifa keşiflerinin zorlu aktivitelerini kapsayan, yüksek beceri seviyelerini içeren bir doğa sporu türüdür (Doran ve ark., 2020). Artvin yüzey şekilleri açısından dağlık bir coğrafyadan yer almaktadır. İlinin en önemli dağlarını sırası ile Kaçkar Dağı (3937m.), Karçal Dağı (3428 m.), Kükürttepe Dağı (3348 m.), Arsiyan Dağı (3164m.), Kürdevan Dağı (3050 m.), Sahara Dağı (2799 m.) ve Genya Dağı (1850 m.) il sınırları içerisinde yer almaktadırlar (Cengiz ve Güngör, 2006). Bu dağlar başta dağcılık olmak üzere doğa yürüyüşleri ve kampçılık açısından uygun alanlar sunmaktadır.

### **1.2.2. Doğa Yürüyüşü ve Kampçılık**

Doğa yürüyüşü, doğada belli bir noktadan diğer bir noktaya yürüyerek ulaşılmasıdır (Şahin, 2010). Bir başka tanıma göre ise doğa yürüyüşü, dağlarda ve ovalarda fiziksel ve zihinsel eğitim için gerçekleştirilen yürüyüş turları olarak tanımlanmaktadır. Doğa yürüyüşü bir dağcılık türü değildir, dağın manzarasının tadını çıkarmak veya dağın kültürünü keşfetmek için yapılan gezilerdir (Hee-Sung ve Jae-Seop, 2010). Doğa yürüyüşleri günübirlik (hiking) yürüyüşler şeklinde yapılabileceği gibi kamplı uzun (trekking) yürüyüşler şeklinde de gerçekleştirilebilir. Artvin her mevsim yeşil ormanları, ılıman iklimi ve çeşitli doğal güzellikleri ile katılımcılara birçok alanda doğa yürüyüşü yapma imkânı sağlamaktadır. Başta, Karagöl-Sahara Milli Parkı, Kaçkar Dağları Milli Parkı, Hatila Vadisi, Kafkasör Yaylası, Borçka Karagöl Tabiat Parkı, Altıparmak Tabiat Parkı, Camili Biyosfer Rezerv Alanı, Arhavi Kamilet Vadisi, Şavşat Velat Yaylası, Kız Gölü, Boğa Gölü, Yüzen Adalar, Arşiyen Yaylası, Suatan Şelalesi, Tamara Kilisesi mevki gibi birçok alanlarda doğa yürüyüşü rotaları yer almaktadır.

Kampçılık, bir kamp alanında veya vahşi doğada bir çadırda kısa bir süre yaşama faaliyetini ifade etmektedir. Kamp, kısmen aktivite ve kısmen konaklama olan bir doğa sporu türüdür (Brooker ve Joppe, 2013). Kampçılık kendi başına amaca yönelik bir aktivite olabileceği gibi (sadece kamp yapmak) diğer doğa sporları kapsamında (dağcılık, doğa yürüyüşü, bisiklet vd.) icra edilen araçsal bir aktivite özelliği de taşımaktadır.

Artvin'in özellikle Karadeniz kıyısında yer alan sahil şeridinde bulunan plajlarda, orman içi dinlenme yerlerinde, milli parklarda kamp yapmak için uygun yerler bulunmaktadır. Bunların başında; Kıyıcık Plajı (Arhavi), Kopmuş Plajı (Hopa) ve Kemalpaşa Plajı (Kemelapaşa), Kafkasör Yaylası, Borçka Karagöl, Şavşat Karagöl, Hatila Vadisi önemli kamp alanlarıdır. Ayrıca Çevreli Köyü'nde (Yusufeli) rafting kamp alanı bulunmaktadır (Url-1, 2019).

### **1.2.3. Dağ Bisikleti**

Dağ bisikleti, son on yılda hem spor hem de serbest zaman aktivitesi olarak giderek daha popüler hale gelmiştir (Hurts ve Atkins, 2007). Kendi içinde farklı özelliklere ve farklı kültürel yapıya sahip birçok alt disipline sahip ve popüler olarak gerçekleşen dağ bisikleti aktiviteleri; yokuş aşağı, kros, dört x, serbest sürüş, single-speed, kısa pist kros, enduro, süper D ve ultra maraton sayılabilir. Farklı dağ bisikleti türleri farklı engeller ve ortamlar gerektirir. Genellikle bu faaliyetler özel arazi, kamusal arazi, sponsorlu mekanlar ve terk edilmiş yerlerde gerçekleşmektedir (Hagen ve Boyes, 2016; Hurts ve ark., 2013).

Artvin'de, dağ bisikleti için uygun parklar bulunmaktadır. Bu yerler, Karagöl-Sahara Milli Parkı, Kaçkar Dağları Milli Parkı, Hatila Vadisi, Kafkasör Yaylası, Borçka Karagöl Tabiat Parkı, Altıparmak Tabiat Parkı, Camili Biyosfer Rezerv Alanı, Arhavi Kamilet Vadisi ve Mençuna Şelalesi, Arhavi Ciha Kalesi, Şavşat Maydancık Papart Vadisi, Şavşat Arşiyen Karagöl, Şavşat Balık Gölü, Borçka Beyazsu Yaylası, Murgul Deliklikaya Şelalesi, Murgul Damar (Tiryal) Karagöl, Murgul Çekmik, Murgul Gemkaya, Şavşat Yavuzköy Toakala Kayası, Şavşat Aşağıkoyunlu Tamara Odaları ve Şelalesi, Borçka Otinga Ormanları, Ardanoç Çuruspil Gölü, Yusufeli Selikvan, Mersivan Atabarı Kayak Merkezi

---

olarak sıralanabilir.

#### **1.2.4. Kayak ve Snowboard**

Kış mevsimi özellikle dağlık alanlarda doğa sporları ve aktiviteleri açısından çeşitli alternatifler sunmaktadır. Bu ortak kış aktiviteleri arasında kar ayakkabısı (hedik), kayak (kros, alp, kuzey disiplini), snowboard vd. yer almaktadır (Howell, 2012). Kayak, hem bir ulaşım aracı hem de eğlence aktivitesi olarak gerçekleştirilen bir doğa sporu türüdür (Huddart ve Stott, 2019). Kayak özellikle, 19. yüzyılın sonlarında Kuzey Amerika, İskandinavya ve Orta Avrupa'da (Alpler) gerçekleşmiştir. Teleferik altyapısı ve dağlık alanlardaki bakımlı kayak pistlerinin ilerlemesi ile birlikte kayak, snowboard vd. aktiviteler, altyapıya bağlı biçimde kış rekreasyon aktivitelerinin hızlı gelişimini sağlamıştır (Bielanski ve ark., 2018). Snowboard, bir binicinin ayaklarına bağlı bir snowboard üzerinde dururken karla kaplı bir eğimin inmesini içeren bir eğlence aktivitesi olmasının yanı sıra Olimpik ve Paralimpik bir spordur. Snowboard'un ilk olarak ABD'de, kayak, kızak, sörf ve kayaktan esinlenilerek geliştirilmiştir. Snowboard stilleri jibbing, serbest sürüş, serbest stil, alp snowboard, eğimli stil, yarım boru, boardercross ve snowboard yarışlarından meydana gelmektedir (Huddart ve Stott, 2019).

Mersivan Dağı'nda bulunan ve 2012 yılında kayak severleri ağırlamaya başlayan Atabarı Kayak Merkezi, şehir merkezine 17 km. uzaklıkta yer almaktadır. Kayak merkezinde, 800 m. uzunluğunda ve 80 m. genişliğinde bir adet pist bulunmaktadır. Kayak merkezinde, bir adet T-Bar (Teleski) ve bir adet Lift (Telesiyej) hattı bulunmaktadır. Ayrıca kayak severler için, kar motoru ve snowtrack hizmeti verilmekle birlikte, merkezde kafeterya, sporcu soyunma odaları ve otopark yer almaktadır. Sezon içinde (Aralık-Mart) kayak merkezinde kar kalınlığı ortalama 1 m. olduğundan hem kayak hem de snowboard sevenler için güzel bir deneyim imkânı sunmaktadır. Ayrıca pist etrafında bulunan ormanlık alanlar Tur (Dağ) Kayağı yapmak için oldukça uygundur. Kayak merkezinde kayak yapmayanlar için kızak ve şişme bot gibi alternatif aktiviteler yer almaktadır. Atabarı Kayak Merkezinde konaklamak için tesis olmayışı nedeniyle gelen misafirler günübirlik olarak tesisten yararlanmaktadır.

#### **1.2.5. Rafting ve Kano**

Rafting, nehirde veya başka bir su kütesinde gezinmek için şişme bir sal kullanılarak gerçekleştirilen bir doğa sporu aktivitesidir (Huddart ve Stott, 2019). Başka bir tanıma göre rafting, katılımcıyı doğal bir sevinç ve yeni değerlerle birlikte, taze fikirlere ve yenilenmiş bir anlayışa götüren süreç olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca rafting, bir macera arayışına katılımla birlikte bir başarı ve kendini gerçekleştirme duygusu uyandırır. (Jamal ve ark., 2019). Kano, su üzerinde hareket etmek için kullanılan bir kayak türüdür. Çoğu kano, kapalı güvertelere sahiptir, ancak şişirilebilir kanolarda popülerlik kazanmaktadır. Modern kanolar genellikle plastikten üretilirken, bazı profesyonel slalom kanoları cam elyafından üretilmektedir. Günümüzde kano, sportif veya rekreasyon aktivitelerinin bir parçası olarak yapılmaktadır (Huddart ve Stott, 2019). Bu kapsamda kano, göl, nehir ve hatta deniz gibi geniş uygulama alanı bulunan bir doğa sporu türüdür.

Artvin rafting ve kano sporu açısından oldukça zengin akarsulara sahiptir. Bunlardan ilki Çoruh



Nehri, ikincisi ise Altıparmak (Barhal) Çayı'dır. Her iki akarsuda rafting, kano ve nehir kayağı yapmak için elverişlidir. Çoruh Nehri'nde, dört farklı parkurda rafting yapılmaktadır. Zorluk dereceleri 1'den başlayarak 6'ya kadar çıkmaktadır. 1993 yılında 4. Dünya Akarsu Şampiyonasının gerçekleştiği Çoruh Nehri, genellikle profesyonel raftingciler tarafından tercih edilmektedir (Mihder, 2017). Ayrıca her yıl Türkiye Rafting Şampiyonası yine Çoruh Nehri'nde gerçekleşmektedir. Nehirde rafting ve kano sporları için uygun aylar Mayıs'ın son haftaları Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarıdır (Url-2, 2019).

"Çoruh Nehri üzerinde parkurlar;

1. Bayburt-İspir Parkuru (0-106 km): Bayburt'tan Çoruh Nehri'ni izleyerek Dikmetaş Köprüsü'nde parkur başlar. Bu parkurun zorluk derecesi "2-3". Parkurun tamamlanma süresi ise ortalama olarak üç gündür.
2. İspir-Çamlıkaya Parkuru (106 – 134 km): Bu parkurun zorluk derecesi "3-4-5". Parkurun 28. Kilometresinde yer alan Çamlıkaya mevkiine gelmeden nehrin sol tarafında yer alan kısmı kamp kurmak için uygundur.
3. Çamlıkaya-Tekkale Parkuru (134-178 km): Bu parkurun zorluk derecesi "3-4-5-6". Bu parkurda özellikle kayalık bölgelere dikkat edilmelidir. Alanbaşı Köyü civarı kamp kurmak için uygundur.
4. Tekkale-Artvin Parkuru (178-261 km): Bu parkurun da zorluk derecesi "3-4-5-6". Bu parkurda keskin kayalar ve hırçın dalgalar yer almaktadır. Yusufeli ilçesinin 22 km. ilerisinde bulunan 100 metrelik bir parkura King-Kong adı verilmiştir. Zorluk seviyesi 6 olan bu parkuru geçmek için nehir debisinin azaldığı dönemlerde geçiş yapmak daha kolaydır (Url-3, 2019)."

Altıparmak (Barhal) Çayı, kano ve nehir kayağı yapmak için uygundur. Özellikle, Mayıs-Eylül döneminde akarsuyun debisi yüksektir. Sarıgöl'de yer alan Deftise Mahallesi başlangıç için uygun bir noktadır. Buradan Altıparmak Çayı'nın, Çoruh Nehri'yle birleştiği parkurun uzunluğu 22 km'dir. Zorluk derecesinin "3-4" olduğu yerlerde parkur genellikle taşlıktır ve aktivite katılımcılarının dikkatli olmasında fayda vardır (Url-4, 2019)."

Artvin'de özellikle Çoruh Nehri üzerinde kurulu olan barajlar nedeni ile baraj göllerine de ev sahipliği yapmaktadır. Günümüzde nehir üzerinde Deriner Baraj Gölü 26,40 km<sup>2</sup>, Borçka Baraj Gölü 10,84 km<sup>2</sup>, Muratlı Baraj Gölü 4,10 km<sup>2</sup> ve Tortum Baraj Gölü 6,60 km<sup>2</sup> yer almaktadır. Ayrıca şu an inşaat aşamasında olan Yusufeli Barajı'nın 2020 tamamlanarak su tutması planlanmaktadır. Bu barajlar ile birlikte, dünyayı en hızlı akan nehirlerinden biri olan Çoruh üzerinde durgun su gölleri (baraj gölleri) yer almaktadır. Bu kapsamda nehir üzerindeki baraj göllerinde başta durgun su kanosu, kürek, pedallı sörf, kürek sörfü, yelken, su bisikleti, flying surfboard gibi doğa sporlarının yanı sıra, su kayağı, jetski, kablo kayak, sürat teknesi gibi doğa aktiviteleri içinde uygun ortamlara sahiptir.

### 1.2.6. Kanyon Geçişi

Alanyazında "kanyon, kanyoning veya kanyon geçişi" gibi çeşitli isimler alan bu doğa sporu türü, dünya genelinde özellikle dağlık alanların vadi tabanlarına sahip birçok bölgesinde yer almaktadır. Kanyon geçişi, doğada dağlık ve genellikle uzak bölgelerde gerçekleşen bir doğa sporu türüdür.

Genellikle bir rehber tarafından yönetilen küçük gruplar, bir su yolu veya bir geçit boyunca hareket ederler. Farklı hareket teknikleri kullanıldığından özel ekipman gerektirebilir. Kanyon geçişi genellikle eğlence, macera ve heyecan amacı ile gerçekleştirilen aktivitelerdir (Ernstbrunner ve ark., 2020). Kanyonlar bulunduğu çevreye göre büyük ölçüde değişiklik gösterebilir (dar yuvalar, havuzlar, hareketli ve soğuk sular içerebilir), ancak kanyonlarda en büyük fark iklimden kaynaklanmaktadır (Huddart ve Stott, 2019). Özellikle katılımcıların dikkat etmeleri açısından, kanyonların yağışlı mevsimlerde, içerisinde yer alan nehirlerin su seviyeleri yükselebileceği gibi kurak mevsimlerde tamamen kuruyabilmektedir. Benzer şekilde katılımcılar bir sonraki ziyaretlerinde kaya düşmesi, helan vb. doğa olayları nedeni ile farklı bir engellerle karşılaşabilmektedirler.

Artvin'in, Ardanuç ilçesine yer alan Cehennem Deresi Kanyonu yaklaşık 500 m. uzunluğunda 70 m. genişliğinde ve 6 m. derinliğindedir. Cehennem Deresi Kanyonu, Türkiye'nin ve Dünya'nın sayılı büyük kanyonlar arasında yer almaktadır (İlhan ve ark., 2017). Kanyon içerisinde mağara oluşumları, dar geçiş imkânı sağlayan kaya oluşumları yer almaktadır. Kuru bir kanyon olan Cehennem Deresi Kanyonu ayrıca, doğa yürüyüşü, kaya tırmanışı gibi doğa sporları için de uygun bir ortam sağlamaktadır.

#### **1.2.7. Amatör (Sportif) Balıkçılık**

"Amatör balıkçılık, sadece rekreasyon, spor veya dinlenme amacıyla yapılan, maddi ve ticari kazanç gayesi gütmeyen, avlanan ürünün satılmadığı balıkçılık etkinliğidir. Sportif balıkçılık ise, sirkülere uygun, spor amacıyla, maddi ve ticari kazanç gayesi gütmeyen, sportif balık avcılığı federasyonlarının bulunduğu ülkelerde bu federasyonlarca konulan belli kurallara dayalı, yakalanan balığa zarar vermeme, sağlıklı ve canlı olarak suya iade edilmesi gibi temel prensipler içeren bireysel balık avcılığı etkinliği olarak tanımlanmaktadır (Resmî Gazete, 2008)." Amatör (sportif) balıkçılık dünya nüfusunun yaklaşık %11'lik bir oranının katılım gösterdiği önemli bir doğa aktivitesidir. Birçok ülkede, sportif avlar son on yılda hızla artarak yaklaşık 47 milyar balığı küresel olarak yakalamasını sağlamıştır (Griffiths ve ark., 2017).

Artvin topraklarında yer alan akarsular, göller ve kuzeyinde yer alan Karadeniz'e kıyısı açısından amatör (sportif) balıkçılık aktivitesi için oldukça zengin kaynaklara sahip bir ilimizdir. İl genelinde; Karagöl-Sahara Milli Parkı, Hatıla Vadisi Milli Parkı, Kaçkar Dağları Milli Parkı, Borçka Karagöl Tabiat Parkı, Camili Biyosfer Rezerv Alanı, Arhavi Kamilet Vadisi ve Mençuna Şelalesi, Şavşat Meydancık Papart Vadisi, Şavşat Bilbilan Karagölleri, Şavşat Arsiyan Karagölleri, Şavşat Balık Gölü, Borçka Beyazsu Yaylası, Hopa Güneşli Köyü Balıklı Şelalesi, Murgul Deliklikaya Şelalesi, Murgul Damar (Tiryal) Karagöl, Şavşat Aşağıkoyunlu Tamara Şelalesi, Borçak Otinga Ormanları Ardanuç Çuruspil Gölü başta olmak üzere il sınırları içinde yer alan irili ufaklı tüm derelerde ve Karadeniz kıyısında yer alan Arhavi, Hopa ve Kemalpaşa ilçelerine ait sahil kesiminde amatör (sportif) balıkçılık yapmak mümkündür.

#### **1.2.8. Atlı Safari**

Atlı safari, dağlık alanlar ve ormanlardaki patikalardan, sahillere kadar geniş bir alanda (Newsome ve ark., 2002) bireysel veya grup halde gerçekleştirilen bir doğa aktivitesi türüdür. Bir başka tanıma

göre atlı safari, zevk için, bir bölgenin doğal çevresinin ve kültürel mirasının doğal olarak görüntülenmesi ve eğlenceli zaman geçirme amacı ile atların patikalarda kullanılması ve sürülmesidir. Genellikle aynı yerde başlayıp bitirerek en fazla günübirlik olarak yapılır ve organize bir kulüp etkinliği olarak, bireysel veya küçük gruplar halinde gerçekleştirilirler (Huddart ve Stott, 2019).

İl sınırları içerisinde özellikle Hatıla Vadisi Milli Parkı, Kafkasör Yaylası, Merkez Fatih Mesire Yeri, Atatepe Mesire Yeri. Kaçkar Dağları'nın Yusufeli sınırları içerisinde yer alan bölümü ve Altıparmak Tabiat Parkı. Şavşat Bilbilan Yaylası, Karagöl-Sahara Milli Parkı, Meydancık Papart Vadisi, Arsiyan Gölleri ve Balık Gölü. Borçka Karagöl Tabiat Parkı, Maçahel (Camili) Biyosfer Rezerv Alanı ve Beyazsu Yaylası. Arhavi Kamilet Vadisi, Mençuna Şelalesi, Bataklık Gölü ve Ciha Kalesi. Hopa Güneşli Köyü Balıklı Şelalesi. Murgul Deliklikaya Şelalesi, Damar (Tiryal) Karagöl, Çermik Mesire Alanı. Ardanuç Cehennem Deresi Kanyonu atlı safari yapılabilecek alanları içerisinde yer almaktadır (TTMP, 2016).

### **1.2.9. Off-Road**

Off-road kullanımı, oldukça önemli bir rekreasyon faaliyetidir ve katılımcılara doğa ile ilgili hem bireysel hem de grup olarak olumlu bağlantılar ve deneyim kurma imkânı sağlamaktadır (Frey ve ark., 2018). Off-road, asfalt veya çakıllı yollarda inip çıkabilen her türlü araç olarak tanımlanmaktadır. Bu araçlar genellikle derin, açık basamaklı ve esnek süspansiyonlu büyük lastiklere sahiptir. Birçok kullanım alanı ve çok yönlü oluşu nedeniyle, bu özel araçlar oldukça popülerdir ve bünyesinde çeşitli motor yarışlarını (ralli, çöl yarışı ve kaya tırmanma) içerirler (Huddart ve Stott, 2019).

Artvin özellikle yüzey şekillerinin dağlık ve ormanlık bir araziye sahip oluşundan dolayı off-road için oldukça uygun bir araziye sahiptir. Her yıl il merkezinde ve ilçelerinde düzenli olarak off-road yarışları düzenlenmektedir. Bu etkinliklerin düzenlendiği merkezler; Artvin Kafkasör Yaylası, Arhavi Balıklı Köyü, Borçka Demirciler Köyü, Yusufeli Demirçubuk Mahallesi, Murgul Damar Köyü, Şavşat Karagöl-Sahara Milli Parkı, Ardanuç ilçe merkezi, Hopa Başköy – Kemalpaşa Köprücü Köyü geçişi, olarak sıralanmaktadır.

### **1.2.10. Zipline**

İlk olarak bir asırdan uzun bir süre önce Himalaya Dağları'nın Hindistan kısmında malzemeleri taşımak için kullanılan zipline, son yıllarda bir açık alan rekreasyon türü olarak popülerlik kazanmıştır. Zipline, bir halat altında asılı kalarak kaymak için bir ekipmana sahip yatay bir ip veya teldir (Rachel ve ark, 2015). Başka bir tanıma göre zipline, eğlence, zevk ve heyecan aramak amacıyla katılımcıların destek yapıları arasında asılı, sabit kablo veya halata bağlı bir makara kullanarak, bir noktadan diğerine geçiş yapmasını sağlayan ticari bir rekreasyon aktivitesi anlamına gelmektedir (Justia, 2012).

Artvin ilinde yer alan zipline merkezi, Borçka Baraj gölü üzerinde Artvin Belediyesi'ne ait Artvin-Borçka yolunun yaklaşık olarak 15. km.'sindeki Marina Sosyal Tesisleri'nde yer almaktadır. Su seviyesinden 35 m. yükseklikte ve 385 m. (gidiş-geliş 770 m.) uzunluğundaki hatta zipline yapılmaktadır (Güngör, 2018). Günümüz itibari ile il genelinde başka bir ticari zipline merkezi yer

almamaktadır. Ancak il genelinde yer alan başta Çoruh Nehri olmak üzere ilçelerde yer alan derelerde ve orman içi alanlarda zipline hatları kurularak işletme imkânı sunmaktadır.

## 2. YÖNTEM

SWOT analizi veya SWOT yöntemi, Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler terimlerinin kısaltmasıdır. Bu model, kuruluşların (işletmeler, kamu idareleri, dernekler vd.) hem iç işleyişle bağlantılı iç faktörlerini hem de gelişmekte olduğu ortama bağlı dış faktörleri hızlı bir şekilde belirlemelerine olanak tanır. SWOT analizi, bir karar verme aracı olarak ve stratejik planların geliştirilmesini kolaylaştırmak için kullanılır (Speth, 2015). Bu faktörleri belirledikten sonra, güçlü yönler üzerine inşa edilebilecek, zayıf yönleri ortadan kaldıracabilecek, fırsatları değerlendirebilecek veya tehditlere karşı koyabilecek stratejiler geliştirilir (Dyson, 2004). SWOT analizi, stratejik analiz için çok boyutlu bir araçtır. Bir kuruluşun iç faktörlerini (güçlü ve zayıf yönleri) ve dışsal çevresiyle bağlantılı faktörleri (zayıflıklar ve tehditler), aynı zamanda kuruluşların beklenen etki açısından faktörlere öncelik vermesine de olanak tanır (Speth, 2015).

SWOT analizi veya SWOT yöntemi, Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler terimlerinin kısaltmasıdır. Bu model, kuruluşların (işletmeler, kamu idareleri, dernekler vd.) hem iç işleyişle bağlantılı iç faktörlerini hem de gelişmekte olduğu ortama bağlı dış faktörleri hızlı bir şekilde belirlemelerine olanak tanır. SWOT analizi, bir karar verme aracı olarak ve stratejik planların geliştirilmesini kolaylaştırmak için kullanılır (Speth, 2015). Bu faktörleri belirledikten sonra, güçlü yönler üzerine inşa edilebilecek, zayıf yönleri ortadan kaldıracabilecek, fırsatları değerlendirebilecek veya tehditlere karşı koyabilecek stratejiler geliştirilir.(Dyson, 2004).

SWOT analizi yöntemi, Artvin ilinin doğa sporları ve aktivitelerine yönelik potansiyeline yönelik etkisi olan veya olabilecek güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditlerin ortaya konması üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, araştırma perspektifiyle ilgili olarak ilde uygulama gerçekleşen doğa sporları ve aktivitelerine odaklanılmıştır.

### 2.1. Artvin'in Doğa Sporları ve Aktiviteleri Açısından Güçlü Yönleri, Zayıf Yönleri, Fırsatları ve Tehditleri

#### 2.1.1. Güçlü Yönleri

- Birçok doğa sporu ve aktivite için uygun doğal alanlara sahip olması.
- Sarp sınır kapısından dolayı Gürcistan başta olmak üzere, Azerbaycan, İran ve Rusya gibi komşu ülkelere ulaşımın kolay olması.
- Rafting, dağcılık, off-road vb. aktiviteler için eğitim veren gönüllü spor birliklerinin olması.
- Doğal kaynakları açısından (akarsular, dağlar, yaylalar, ormanlar vd.) zengin olması.
- Korunan alanların (Hatila Vadisi Milli Parkı, Kaçkar Dağları Milli Parkı, Borçka Karagöl Tabiatı Parkı vd.) olması.
- İldeki eğitim seviyesinin yüksek olması.
- İldeki suç oranı ve terör riskinin düşük olması.

### 2.1.2. Zayıf Yönleri

- Hem ulusal hem de uluslararası alanda ilin doğa sporları ve aktivite potansiyelinin tanıtımının yetersiz olması.
- İlde havaalanının olmaması ve ile en yakın havaalanlarının (Erzurum Havaalanı 199km., Kars Havaalanı 209 km. ve Trabzon Havaalanı 220 km.) uzakta oluşu.
- Doğa sporları ve aktivite alanında yetişmiş kişi sayısının az olması.
- İlin dağlık bir arazi yapısına sahip oluşundan kara yolu ulaşımının yetersiz olması.
- İklim koşulları (ilin yıl boyunca yağış alması ve güneşli gün sayısının az olması).
- Barınma ve konaklama alanlarına ait (otel, motel vd.) sayının az olması.
- Ekolojik planlamanın yapılmamış olması.
- Doğal afetlerin (sel, toprak kayması, çığ vd.) yaşanması.

### 2.1.3. Fırsatlar

- Doğa sporları ve aktivitelere yönelik dünya çapında ilginin artması.
- Her mevsimde farklı doğa sporu ve aktivite türlerinin gerçekleştirilebilir olması.
- Gürcistan, Azerbaycan, İran ve Rusya gibi bölge ülke vatandaşlarının, Artvin'e kolay ulaşılabilir olması.
- Pazar-Ardeşen Havaalanı inşaatının yapıyor olması.
- İl halkının eğitilmiş ve misafirperver olması.
- İlin farklı coğrafik yapılara sahip olması.
- Mevcut durumda çeşitli doğa sporları ve aktivitelerin uygulanabiliyor olması.
- El değmemiş yaban hayatının olması.

### 2.1.4. Tehditler

- İlin Trabzon, Rize ve Erzurum gibi büyükşehirlerle yakın olması.
- İldeki nüfusun bölgeden göç etmesi.
- Hava, su ve toprak gibi doğal kaynakların kirliliği.
- Orman arazilerinin amaç dışı kullanımı.
- İlin başta İstanbul, Ankara, İzmir vd. büyükşehirlerle uzak olması.
- Doğa sporları ve aktiviteleri alanında rehberlik ve eğitmenlik yapacak genç nüfusun az olması.
- Mevcut doğa sporları ve aktivitelere yönelik hizmet kalitesinin düşük olması.

## 3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Artvin, coğrafi yapısı sonucu dağlar, yaylalar, göller, akarsular ve ormanlar açısından oldukça zengin bir potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır. Bu doğal kaynakların varlığı ve insan eliyle fazla müdahaleye uğramamış olması ilin doğa sporları ve aktiviteleri açısından oldukça zengin bir ortam sunmaktadır. Artvin'in Kafkas ülkelerine sınır oluşu özellikle de Gürcistan, Azerbaycan, İran ve Rusya gibi komşu ülkelere açılan Sarp Sınır Kapısı'nın ilde yer alması ve bu ülke vatandaşlarınca oldukça sık kullanılıyor olması burada var olan doğa sporları ve aktiviteleri açısından sadece ulusal olmayıp aynı zamanda uluslararası potansiyele de sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak Artvin, doğa sporları ve aktiviteleri açısından büyük bir potansiyele sahip nadir

illerimizden biridir. İlin el değmemiş doğası hem amatör hem de profesyonel doğa sporcuları için farklı birçok alternatif aktivite ve deneyim fırsatı sunmaktadır. İl genelinde yıl boyunca çeşitli doğa sporları ve aktivite türlerinin uygulanabilir olması Artvin'in bu kapsamda önemli bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Doğa sporları ve aktiviteleri açısından il genelinde kulüp ve derneklerin bulunması, eğitimler verilmesi ve düzenli olarak ulusal ve uluslararası organizasyonların düzenlenmesi Artvin için önemli avantajlar sağlamaktadır. İlin başta Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlere uzak oluşu, ilin yüzey şekillerinin dağlık oluşundan dolayı iç kesimler ile ulaşımında sıkıntılar yaşanması ve il genelinde yağışlı gün sayısının yüksek olması Artvin'in doğa sporları ve aktivite potansiyeli üzerindeki başlıca dezavantajlar olarak sıralanabilir.

Artvin genelinde düzenlenen çeşitli ulusal ve uluslararası festivaller, sportif ve sanatsal etkinlikler sayesinde adını her geçen gün daha fazla duyurmaya başlamıştır.

Çalışma kapsamında ilin doğa sporları ve aktivite potansiyelinin geliştirilmesine yönelik öneriler;

- Spor ve turizm sektörleri arasında koordinasyon ve iş birliği sağlanmalıdır.
- Artvin sınırları içinde yer alan (Kaçkar, Karçal vd.) dağlarda tırmanış rotaları, kamp yerleri belirlenmeli, farklı dağlar arasında trans geçiş rotaları belirlenmeli ve bu alanda uzman rehberler yetiştirilmelidir.
- Doğa yürüyüşü ve kampçılık açısından bu etkinliklerin düzenleneceği dağ, yayla, orman vd. alanların rotası ve kamp yerleri belirlenmeli, alanda uzman rehberler yetiştirmelidir.
- Artvin ili dağ bisiklet sporu açısından ulusal ve uluslararası parkurlar açılmalı ve yarışma organizasyonları düzenlenmelidir. Atabarı Kayak Merkezi başta olmak üzere, kış mevsiminde il genelindeki dağ ve yaylalara ulaşım sağlanarak kar bisikleti etkinliklerinin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.
- Artvin'de bulunan Atabarı Kayak Merkezi'nde konaklama amaçlı tesisler yapılmalı, kayak merkezine ait yolları iyileştirilerek ulaşım kolaylaştırılmalı ve kayak merkezinde kayak eğitimi verecek uzman eğitmenler yer almalıdır.
- Yusufeli ilçesinde yer alan hem Çoruh Nehri hem de Burhal Çayı üzerindeki rafting tesislerinin kapasitesi artırılmalı, ilçeye ulaşımın sağlandığı Artvin ve Erzurum karayollarında iyileştirme çalışmaları yapılmalıdır.
- İl genelinde bulunan barajlarda durgun su kanosu, kürek, jetski, su kayağı vd. doğa sporları ve aktivite türlerinin uygulanarak geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Karadeniz ile komşu olan ilin sahil kısmında yer alan Arhavi, Hopa ve Kemalpaşa ilçelerinde yelken, dalış vd. su sporlarına ait potansiyel değerlendirilmeli ve bu kapsamda eğitim verebilecek uzman eğitmenler yetiştirilmeli ve spor kulüpleri kurularak teşvik edilerek desteklenmelidir.
- Ardahan ilçesinde bulunan Cehennem Deresi Kanyonu, kanyon geçişi, doğa yürüyüşü ve kaya tırmanışı aktiviteleri açısından değerlendirilmelidir.
- Artvin'de yer alan başta akarsu ve göllerdeki amatör (sportif) balıkçılık potansiyelleri değerlendirilmeli ve sürdürülebilirlik açısından bu sportif etkinlik desteklenmelidir. Karadeniz sahilinde yer alan ilçelerde bu doğrultuda çeşitli aktiviteler (yarışmalar vb.) düzenlenmelidir.
- İlde var olan ve atlı safari hizmeti sunan tesis sayısı artırılmalıdır.

- 
- Off-road yarışmaları hem ulusal hem de uluslararası alanda düzenlenmeli ve bu alanda marka şehir olma amacı hedeflenmelidir.
  - İl genelindeki uygun tüm akarsular üzerinde ve ayrıca orman içlerinde, uygun eğime sahip dağ ve tepe yamaçlarındaki alanlarda zipline hatları hizmete açılmalıdır. Zipline özel sektör açısından teşvik edilmelidir.

Artvin'in doğa sporları ve aktivite potansiyelinin tespiti saha analizi ile de yapılarak Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve yerel sivil toplum kuruluşlarının desteği sağlanarak, ilin ulusal ve uluslararası alanda bir merkez olmasının sağlanması önerilmektedir.

### **Açıklamalar**

Yazar(lar) çalışma kapsamında herhangi bir fon ve/veya kurum tarafından desteklenmemişlerdir.

### **Çıkar Çatışması**

Yazar(lar) çalışma ve yayımlanması konularında herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

### **Etik Beyan**

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

## **KAYNAKÇA**

Bielanskia, M., Taczanowskab, K., Muharb, A., Adamskic, P., Gonzalezd, L. M., & Witkowskie, Z. (2018). Application of gps tracking for monitoring spatially unconstrained outdoor recreational activities in protected areas - A case study of ski touring in the Tatra National Park, Poland. *Applied Geography*, 96, 51-65.

Billock, R. M., Anderegg, J. J., Meran, T. J., Chounthirath, T., & Smith, G. A. (2015). Zipline-related injuries treated in US EDs 1997-2012. *American Journal of Emergency Medicine*, 33(12), 1745-1749.

Booth, D. (2020). Nature sports: Ontology, embodied being, politics. *Annals of Leisure Research*, 23(1), 19-33.

Broker, E., & Joppe, M. (2013). Trends in camping and outdoor hospitality - An international review. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 3(4), 1-6.

Brymer, E., Downey, G., & Gray, T. (2009). Extreme sports as a precursor to environmental sustainability. *Journal of Sport & Tourism*, 14(2-3), 193-204.

Brymer, E., & Gray, T. (2010). Developing an intimate "relationship" with nature through extreme sports participation. *Leisure/Loisir*, 34(4), 361-374.

---

Cengiz, T., & Sertaç, G. (2006). Artvin ili topoğrafik yapı potansiyelinin saptanması ve turizm faaliyetleri açısından değerlendirilmesi. *Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi*, 7(2), 94-105.

Collins, L., & Brymer, E. (2020). Understanding nature sports: A participant centred perspective and its implications for the design and facilitating of learning and performance. *Annals of Leisure Research*, 23(1), 110-125.

Davidson, L., & Stebbins, R. A. (2011). *Serious leisure and nature*. London: Palgrave Macmillan.

Doran, A., Schofield, P., & Low, T. (2020). Women's mountaineering: Accessing participation benefits through constraint negotiation strategies. *Leisure Studies*, 39(5), 721-735. DOI: 10.1080/02614367.2020.1763439

Duran-Sanchez, A., Alvarez-Garcia, J., & Rio Rama, M. C. (2020). Nature sports: State of the art of research. *Annals of Leisure Research*, 23(1), 52-78.

Dyson, R.G. (2004). Strategic development and swot analysis at the university of warwick. *European Journal of Operational Research*, 152(3), 631-640.

Eigenschenk, B., Thomann, A., McClure, M., Davies, L., Gregory, M., Dettweiler, U., & Ingles, E. (2019). Benefits of outdoor sports for society. A systematic literature review and reflections on evidence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(6), 937. <https://doi.org/10.3390/ijerph16060937>

Ernstbrunner L., Imam, M. A., & Fröhlich, S. (2020) *Canyoning*. W. Krutsch, H. Mayr, V. Musahl, F. Della Villa, P. Tscholl, H. Jones (Eds.), *Injury and health risk management in sports*. Berlin-Heidelberg: Springer.

Frey, E., Demps, K., Pauli, B., & Heath, J. A. (2018). Group characteristics influence distribution patterns of off-road vehicle recreation within a complex trail system in Southwest Idaho. *Leisure Sciences*, 40(3), 131-150.

Griffiths, S. P., Bryant, J., Raymond, H. F., & Newcombe, P.A. (2017). Quantifying subjective human dimensions of recreational fishing: Does good health come to those who bait. *Fish and Fisheries*, 18(1), 171-184.

Güngör, A. (2018). Artvin'de 385 metrelik hatta zipline. *Hürriyet Gazetesi*. 10.07.2018. <https://www.hurriyet.com.tr/artvinde-385-metrelik-hatta-zipline-40892171> adresinden 01.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Hagen, S., & Boyes, M. (2016). Affective ride experiences on mountain bike terrain. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 15, 89-98.

Hee-Sung, K., & Jae-Seop, L. (2010). The study on developing product through trekking market segmentation: Based on female trekkers. *Journal of Tourism and Leisure Research* 22(1), 271-287.



---

Howell, C. (2012). *Ski programs*. G. Harrison, M. Erpelding (Eds.), *Outdoor program administration*. Champaign: Human Kinetics.

Huddart, D., & Stott, T. (2019). *Outdoor recreation*. London: Palgrave Macmillan.

Hurst, H. T., & Atkins, S. (2006). Power output of field-based downhill mountain biking. *Journal of Sports Sciences*, 24(10), 1047-1053.

Hurst, H. T., Swaren, M., Hebert-Losier, K., Ericsson, F., Sinclair, J., Atkins, S., & Homlberg, H. C. (2013). GPS-Based evaluation of activity profiles in elite downhill mountain biking and the influence of course type. *Journal of Science and Cycling*, 2(1), 25-32.

İlhan, A., Çelik, M. A., Gülersoy, A. E., & Gümüş, N. (2017). Cehennem Deresi Kanyonu'nun (Ardanuç, Artvin) ekoturizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi ve planlama önerileri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(3), 309-340.

Jamal, S. A., Aminudin, N., & Kausar, D. R. (2019). Family adventure tourism motives and decision-making: A case of whitewater rafting. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 25, 10-15.

Justia Us Law. (2012). *Zipline and canopy tour responsibility act*. <https://law.justia.com/codes/west-virginia/2012/chapter21/article15/21-15-2/> adresinden 19.05.2020 tarihinde erişilmiştir.

Lacasa, E., Miranda, J., & Muro, I. (1995). Actividades físicas en la naturaleza: Un objeto a investigar: Dimensiones científicas. *Apunts: Educacion Fiziky Deportes*, 41, 53-69.

Mackenzie, S. H., & Brymer, E. (2020). Conceptualizing adventurous nature sport: A positive psychology perspective. *Annals of Leisure Research*, 23(1), 79-91.

Melo, R., Rheenen, D. V., & Gammon, S. J. (2020) Nature sports: A unifying concept. *Annals of Leisure Research*, 23(1), 1-18.

Mihder. (2017). Yerel yönetim haberleri (Artvin Valiliği). *Mahalli İdarelere Hizmet Dergisi*, 11(1), 14-38.

Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, H. A., Sevindi, T., & Gürbüz, B. (2011). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 54-61.

Newsome, D., Milewski, A., Phillips, N., & Annear, R. (2002). Effects of horse riding on national parks and other natural ecosystems in Australia: Implications for management. *Journal of Ecotourism*, 1(1), 52-74.

Özkan, A., & Sarol, H. (2008). Alpin ve kaya tırmanışçıların bazı fiziksel uygunluk ve somatotip özelliklerinin karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(3), 3-10.

---

Resmî Gazete (2008). 2/2 Numaralı amatör (sportif) amaçlı su ürünleri avcılığını düzenleyen tebliği (tebliği no:2008/49). 21 Ağustos 2008, Sayı: 26974.

Rinehart, R. (2017). *Alternative, extreme (and avant-garde) sport*. L. Borish, D. Wiggins, G. Gems (Eds.), The Routledge History of American Sport. New York: Routledge.

Speth, C. (2015). *The swot analysis: A key tool for developing your business strategy*. Lemaitre Publishing, ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/artvin/detail.action?docID=4006313>.

Şahin, K. Z. (2010). *Doğada yapılan yürüyüşler trekking & hiking*. İstanbul: Dijital Sanat Yayıncılık.

TTMP. (2016). *Artvin ili tabiat turizmi master planı*. Artvin: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Artvin Şube Müdürlüğü Yayınları.

Url-1. (2019). <https://artvin.ktb.gov.tr/TR-55902/kamp-ve-karavan-turizmi.html> adresinden 08.11.2019 tarihinde erişilmiştir.

Url-2. (2019). Rafting Artvin. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/artvin/turizm-aktiviteleri/rafting194999>. adresinden 09.12.2019 tarihinde erişilmiştir.

Url-3. (2019). <https://gezilmesigerekenyerler.com/bayburt/coruh-nehri-rafting-parkurlari-gezi-bilgileri-bayburt.html> adresinden 09.12.2019 tarihinde erişilmiştir.

Url-4. (2019). <http://www.yaylalife.com/link/artvin-rafting.html>. adresinden 09.12.2019 tarihinde erişilmiştir.

**Makale Geliş** : 25.07.2020

**Makale Kabul** : 01.03.2021

#### **Açık Erişim Politikası**

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>